

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет аграрного менеджменту
«05» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»**

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування»

Факультет аграрного менеджменту

Розробники: доцент кафедри менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського кандидат економічних наук, доцент Драмарецька Кристина Павлівна

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни
«Управління конкурентоспроможністю підприємства»

«Управління конкурентоспроможністю підприємства» є обов'язковою навчальною дисципліною, метою якої є формування у майбутніх фахівців здатності мислити стратегічно, аналізувати конкурентне середовище та приймати ефективні управлінські рішення для забезпечення й підвищення конкурентоспроможності підприємства. Завданнями навчальної дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань оцінювання конкурентного стану підприємства, розробки стратегій його розвитку та адаптації до змін ринкового середовища.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Ступінь вищої освіти	магістр	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітня програма	Менеджмент організацій і адміністрування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	- год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	100 год.	146 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	5 год.	2

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета - формування у майбутніх фахівців здатності мислити стратегічно, аналізувати конкурентне середовище та приймати ефективні управлінські рішення для забезпечення й підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК 11. Здатність діагностувати конкурентоспроможність організації та використовувати інструменти антикризового управління організацією.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.

ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

ПРН 14. Вміти визначати конкурентоспроможність організації, формувати її конкурентні переваги та розробляти систему заходів антикризового управління організацією.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємства»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль 1. <i>Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства</i>									
Тема 1. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності	1-2		2	4	50	19	1		73
Тема 2. Конкурентне середовище підприємства	3-4		2	4		18			
Тема 3. Сутність конкурентоспроможності товарів і послуг на ринку	5-6		3	4		19	1		
Тема 4. Чинники забезпечення конкурентоспроможності підприємства	7-8		3	3		19			
Разом за модулем 1		75	10	15	50	75	2		73
Модуль 2. <i>Забезпечення конкурентоспроможності підприємства</i>									
Тема 5. Основні стратегії конкурентоспроможності підприємства	9-10	18	2	4	50	19	1		73
Тема 6. Система управління конкурентоспроможністю підприємства	11-12	18	2	4		18			
Тема 7. Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	13-14	20	3	4		19	1		
Тема 8. Програми підвищення конкурентоспроможності підприємства	15	19	3	3		19			
Разом за модулем 2		75	10	15	50	75	2		73
Усього годин	150		20	30	100	150	4		146

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності	2
2	Тема 2. Конкурентне середовище підприємства	2
3	Тема 3. Сутність конкурентоспроможності товарів і послуг на ринку	3
4	Тема 4. Чинники забезпечення конкурентоспроможності підприємства	3
5	Тема 5. Основні стратегії конкурентоспроможності підприємства	2
6	Тема 6. Система управління конкурентоспроможністю підприємства	2
7	Тема 7. Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	3
8	Тема 8. Програми підвищення конкурентоспроможності підприємства	3
	Разом	20

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарське заняття 1. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності	2
2	Практичне заняття 1. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності	2
3	Семінарське заняття 2. Конкурентне середовище підприємства	2
4	Практичне заняття 2. Конкурентне середовище підприємства	2
5	Семінарське заняття 3. Сутність конкурентоспроможності товарів і послуг на ринку	2
6	Практичне заняття 3. Сутність конкурентоспроможності товарів і послуг на ринку	2
7	Практичне заняття 4. Чинники забезпечення конкурентоспроможності підприємства	3
8	Семінарське заняття 4. Основні стратегії конкурентоспроможності підприємства	2
9	Практичне заняття 5. Основні стратегії конкурентоспроможності підприємства	2
10	Семінарське заняття 5. Система управління конкурентоспроможністю підприємства	2
11	Практичне заняття 6. Система управління конкурентоспроможністю підприємства	2
12	Семінарське заняття 6. Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	2
13	Практичне заняття 7. Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	2
14	Практичне заняття 8. Програми підвищення конкурентоспроможності підприємства	3
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1	50
2	Самостійна робота 2	50
	Разом	100

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(*вибрати необхідне чи доповнити*)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства ПРН 1, 2, 5, 6		
Семінарське заняття 1. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності	Знати сутність та види конкуренції; елементи механізму конкурентної боротьби; види конкурентоспроможності; теорії конкурентних переваг.	5
Практичне заняття 1. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності	Вміти досліджувати конкуренцію в системі ринкових відносин.	5
Семінарське заняття 2. Конкурентне середовище підприємства	Знати основні складові конкурентного середовища; модель «п'яти сил конкуренції» М. Портера та її елементи.	10
Практичне заняття 2. Конкурентне середовище підприємства	Вміти аналізувати діяльність конкурентів; використовувати методику побудови та інтерпретації конкурентної карти ринку та карти стратегічних груп.	10
Семінарське заняття 3. Сутність конкурентоспроможності товарів і послуг на ринку	Знати критерії та чинники конкурентоспроможності товару; чинники, що впливають на силу конкурентної боротьби; методи оцінювання інтенсивності конкуренції.	10
Практичне заняття 3. Сутність конкурентоспроможності товарів і послуг на ринку	Вміти: оцінювати конкурентоспроможність товарів (послуг).	10

Практичне заняття 4. Чинники забезпечення конкурентоспроможності підприємства	Знати: основні чинники, що забезпечують конкурентоспроможність підприємства; життєвий цикл конкурентної переваги; сфери формування та реалізації конкурентних переваг.	10
Самостійна робота 1	Вміти оцінювати конкурентні переваги підприємства.	10
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства ПРН 4, 5, 6, 13, 14		
Семінарське заняття 4. Основні стратегії конкурентоспроможності підприємства	Знати: загальні та базові стратегії конкуренції; стратегії конкурентної поведінки підприємства; стратегії забезпечення конкурентоспроможності	5
Практичне заняття 5. Основні стратегії конкурентоспроможності підприємства	Вміти аналізувати стратегії конкурентоспроможності підприємства.	10
Семінарське заняття 5. Система управління конкурентоспроможністю підприємства	Знати чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства; аспекти забезпечення	5
Практичне заняття 6. Система управління конкурентоспроможністю підприємства	конкурентоспроможності підприємства. Вміти розробляти оцінювати рівень конкурентоспроможності підприємства.	10
Семінарське заняття 6. Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	Знати вітчизняний підхід до забезпечення конкурентоспроможності національної економіки; міжнародний досвід реалізації програм підвищення конкурентоспроможності	10
Практичне заняття 7. Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	Вміти застосовувати методи регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях.	10
Практичне заняття 8. Програми підвищення конкурентоспроможності підприємства	Знати концепцію розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства.	10
Самостійна робота 2		10
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи у вигляді доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємства» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2491>).

2. Управління бізнесом: навчальний посібник / Т.І. Балановська, А. В. Троян, О. М. Гавриш, В. В. Восколупов. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2024. 303 с. URL: <http://dspace.nubip.edu.ua/handle/123456789/9825>

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Балабанова Л. В., Кривенко Г. В., Балабанова І. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2019. 256 с.

2. Вараксіна О. В., Іщейкін Т. Є., Онупко О. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 5 (116). С. 24-28.

3. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О. В., 2020. 340 с. URL: <https://surli.cc/mdtxhq>

4. Драган О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти. Монографія. Київ: ДАКККиМ, 2006. 160 с. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f6cb1cbe-6326-4832-b5de-9d3710c200dd/content>

5. Свтушенко Н. О., Гончар Д. К. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємств України. Економіка. Менеджмент. Бізнес. Київ: ДУТ. 2021. № 1 (35). С 16-21.

6. Кривіцька В. В., Зянько В. В. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах нестабільності. Ефективна економіка. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8118>

7. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/5049>